

VLAAMSE REGERING

DE VLAAMSE MINISTER VAN LEEFMILIEU, NATUUR EN CULTUUR

MEDEDELING AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Rapportering over de stand van uitvoering 2012 van het luchtkwaliteitsplan, opgesteld in het kader van de uitstelaanvraag voor de normen van NO₂

1. Situering

De richtlijn 2008/50/EG betreffende luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa bevat luchtkwaliteitsnormen voor verschillende luchtverontreinigende pollutanten waaronder NO₂. De normen voor NO₂ traden in werking op 1 januari 2010. In de meeste lidstaten van de Europese Unie zijn er moeilijkheden om de jaargemiddelde grenswaarde voor NO₂ te halen, ook in Vlaanderen en Brussel wordt deze niet gehaald. De richtlijn voorziet de mogelijkheid om voor de grenswaarden van NO₂ uitstel van inwerkingtreding met maximaal vijf jaar te bekomen. Hiertoe moest uiterlijk 30 september 2011 een uitstelaanvraag bij de Europese Commissie worden ingediend. De voorwaarden om uitstel te verkrijgen zijn opgenomen in artikel 22 van de richtlijnen houden onder meer in dat een luchtkwaliteitsplan wordt opgesteld dat aantoonde overeenstemming met de grenswaarden vóór het nieuwe uiterste tijdstip (2015) kan worden bereikt.

Vlaanderen heeft een uitstelaanvraag ingediend op 30 september 2011. In het kader van deze uitstelaanvraag heeft de Vlaamse Regering het luchtkwaliteitsplan goedgekeurd, principieel op 30 september 2011 en definitief op 30 maart 2012. Hierbij heeft de Vlaamse Regering de Vlaamse ministers, elk voor wat hun bevoegdheden aanbelangt, gelast om de in het luchtkwaliteitsplan opgesomde maatregelen uit te voeren, waarbij de randvoorwaarde geldt dat bij de effectieve

concretisering van de projecten, de Vlaamse Regering moet beoordelen hoe de implementatie budgettair kan worden ingepast binnen de begroting.

Om een efficiënte opvolging door de Vlaamse Regering mogelijk te maken, en op vraag van diverse adviesraden naar monitoring van het luchtkwaliteitsplan, is beslist dat de monitoring van het luchtkwaliteitsplan zal gebeuren via een overzichtelijke jaarlijkse rapportering over de stand van zaken van de diverse acties. De rapportering zal openbaar gemaakt worden via de website www.lne.be/themas/luchtverontreiniging

Op 6 juli 2012 werd door de Europese Commissie uitstel verleend tot de maximale termijn, met name tot 2015, voor de twee zones die het voorwerp uitmaakten van de aanvraag, meer bepaald de agglomeratie en de haven van Antwerpen. Het uitstel werd onder meer verleend omdat modelmatig kon aangetoond worden dat met de maatregelen opgenomen in het luchtkwaliteitsplan de jaargrenswaarde kan gehaald worden in 2015. Op de reeds vermelde website www.lne.be/themas/luchtverontreiniging zijn de uitstelaanvraag, het luchtkwaliteitsplan, informatie rond het openbaar onderzoek en de beslissing van de Europese Commissie over de uitstelaanvraag terug te vinden.

Er moet uiterlijk tegen 30 september 2016 informatie bezorgd worden aan de Europese Commissie waaruit blijkt dat de NO₂-jaargrenswaarde in de beide zones effectief wordt nageleefd. De grenswaarde is actueel nog in overschrijding. Naast de metingen in beide zones toont modellering bijkomende overschrijdingen buiten deze zones. Het luchtkwaliteitsplan bevat daarom maatregelen die ook buiten de twee zones effect hebben. Om de luchtkwaliteit voldoende te verbeteren en de normen overal te halen, moeten de maatregelen uit het plan maximaal worden uitgevoerd. De belangrijkste bron is wegverkeer. Uit de modelberekeningen die de basis vormden van het luchtkwaliteitsplan, bleken maatregelen rond beheersing van het wegverkeer, shift naar milieuvriendelijke voertuigen, dynamisch verkeersmanagement en snelheidsverlaging de grootste impact te hebben.

In de rapportering wordt voor elke actie een volgnummer opgenomen, de titel van de actie en het nummer uit het Luchtkwaliteitsplan. Ook de voorziene timing uit het plan wordt overgenomen. In kleur wordt aangeduid of de actie afgerond is (groen), lopende (geel), vertraagd (oranje) of nog op te starten (rood). Waar mogelijk wordt een referentie meegegeven (link naar website, verwijzing naar beslissing Vlaamse Regering). Tot slot wordt voor elke actie in een paar regels de stand van zaken toegelicht. Voor elke actie ziet de toelichting er als volgt uit

Nummer	Titel actie		(Nummer luchtkwaliteitsplan)
Voorziene timing	Status	document (beslissing/implementatie)	
Toelichting stand van zaken 2012			

2. Rapportering over de stand van zaken

De onderstaande tabel geeft de stand van zaken voor 2012 van de 72 goedgekeurde maatregelen uit het Luchtkwaliteitsplan. Hoofdstuk 3 bevat een conclusie over deze rapportering.

1. Dynamisch verkeersmanagement (snelheidsaanduiding, routekeuze) inzetten om in knelpuntzones (op ringwegen rond Antwerpen en Brussel en op de E17 en E40 ter hoogte van Gent) de verkeersveiligheid en -doorstroming te organiseren. Dit heeft ook een positieve impact op de luchtkwaliteit (2.1.1.1, 2.1.1.2)		
2011-2012	in uitvoering	DVMplan http://ikdoe.vlaandereninactie.be/doorbraken/slimme-draaischijf-van-europa/#verkeersbeheer
<p>Formele beslissing i k v Vlaanderen in Actie en Regeerakkoord 2009-2014 (p 46) "Een multimodaal dynamisch verkeersmanagement of trafficmanagement op alle snelwegen en grote ringwegen kan mee zorgen voor.".</p> <p>Enkele mijlpalen in 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> * het basismeetnet Meten in Vlaanderen is vervolledigd, * het netwerkmanagement is operationeel, * de invoering van het wegvakmanagement in de regio Gent, * in 2012 is gestart met de uitbouw van een netwerk van nummerplaatherkenningscamera's op het hoofdwegennet; * de spitsstrook E313-Antwerpen-Ranst is in gebruik genomen (bron: beleidsbrief MOW 2012-2013: p 16-17 - http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2012-2013/g1778-1.pdf) 		
2. Verdere uitbouw van trajectcontrole langs de snelwegen (2.1.1.1)		
2011-2015	in uitvoering	Beleidsbrief MOW 2011-2012 p 33 http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2011-2012/g1310-1.pdf
<p>Beleidsnota MOW 2009-2014 (p 17): (http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g217-1.pdf) "Met een gerichte handhaving, o a mogelijk gemaakt door de inzet van nieuwe technologieën zoals trajectcontrole, dwingen we een betere naleving van de verkeersregels af op gekende gevaarlijke punten"</p> <ul style="list-style-type: none"> * Op 8 juni 2012 is het eerste Vlaamse trajectcontrolesysteem in dienst genomen op het viaduct van de E17 in Gentbrugge, richting Kortrijk * Ook het viaduct van de E17 in Gentbrugge (richting Antwerpen) en het traject Erpe-Mere–Wetteren van de E40 (in beide rijrichtingen) zijn uitgerust met trajectcontrole * In principe kan trajectcontrole ook op het onderliggende wegennet deel uitmaken van een ruimer ANPR – netwerk (automatische nummerplaat herkenning) De nodige contacten zijn daarvoor gelegd (o.a. met federale en lokale politie) (bron: beleidsbrief MOW 2012-2013 p 36-37 - http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2012-2013/g1778-1.pdf) 		
3. Uitbouw vrachtroutenetwerk (2.1.1.2)		
2012-2015	in uitvoering	
De uitwerking van het vrachtroutenetwerk werd in 2012 voor alle 28 regio's opgestart.		
4. In knelpuntzones waar snelheidsregimes opgelegd kunnen worden zullen criteria m.b.t. luchtkwaliteit in overweging genomen worden (2.1.3.4)		
2012	op te starten	
Op te starten		
5. Implementatie van de hervormde BIV (2.1.2.1)		
2011	uitgevoerd	Principiele goedkeuring. VR 2011 1507 DOC.0807, Bekrachtiging: VR 2012 1702 DOC.0010

Sinds 1 maart 2012 wordt de BIV berekend aan de hand van de milieukeurmerken en de leeftijd van de wagen.		
6. Voldoende sturend uitwerken van de tarieven voor kilometerheffing voor vrachtwagens en de verkeersbelastingen voor personenwagens (2.1.2.1, 2.1.2.2, 2.1.3.2)		
2012-2013	vertraagd	Principiële goedkeuring: VR 2011 2101 DOC.0027
Beide projecten werden verschoven naar 2016. De maximale tarieven voor de kilometerheffing voor vrachtwagens toegelaten volgens de Europese richtlijn werden berekend. Ook de externe kosten werden hierin berekend.		
7 Bij de toekenning van exploitatiecontracten door De Lijn zal maximaal rekening gehouden worden met de milieuvriendelijkheid van het busspark (2.1.2.3)		
2012	in uitvoering	Beheersovereenkomst van De Lijn 2011-2015
Een nieuw contract voor de aanbesteding van vervoerdiensten wordt opgesteld tegen midden 2013. In 2014 worden veel contracten opnieuw aanbesteed. Elke nieuwe bus die tijdens de looptijd van het contract door de contractant wordt aangekocht, moet voldoen aan het typebestek van De Lijn dat regelmatig wordt geupdated.		
8. De Lijn zal bij haar exploitatie de meest milieuvriendelijke bussen in hoofdzaak inzetten voor stadsvervoer. Zij zal de nodige maatregelen nemen om deze verplichting ook aan haar exploitanten op te leggen (2.1.2.3)		
2012	in uitvoering	Beheersovereenkomst van De Lijn 2011-2015
De Lijn past dit principe toe voor de hybride bussen. Daarnaast wordt bij aankopen onderscheid gemaakt tussen stads- en streekbussen, bijvoorbeeld voor de programmatie van versnellingsbakken. In het kader van de opmaak van het nieuwe typebestek (zie actie nr. 7) wordt de mogelijkheid om dergelijke maatregelen ook aan de contractanten te vragen onderzocht.		
9 De Lijn zal bij haar aankoopbeleid de mogelijkheden nagaan om bussen met alternatieve aandrijving of brandstof aan te kopen (2.1.2.3)		
2012	in uitvoering	Beheersovereenkomst van De Lijn 2011-2015
In de nota 'Groen Openbaar Vervoer 2015' wordt expliciet gekozen voor een verregaande uitrol van hybride bussen. Daarnaast worden met het oog op de langere termijn experimenten uitgevoerd met elektrische en waterstofbussen.		
10. Nagaan of en welke maatregelen in stelplaatsen van De Lijn kunnen genomen worden om stationair draaien te verminderen (2.1.2.3)		
2011	in uitvoering	Beheersovereenkomst van De Lijn 2011-2015
Stationair draaien vermijden is één van de drie peilers van de ecorijdenpolicy van De Lijn (zie actie nr. 11).		
11. Ecodriving uitbouwen bij De Lijn (2.1.2.3)		
2010-2015	in uitvoering	
De opleiding ecorijden voor de chauffeurs is gestart in 2010. De installatie van rijstijlmeters voor real-time feedback aan de chauffeurs is eind 2011 gestart. De opvolging van de resultaten gebeurt vanaf eind 2012 door middel van een ecoscore. Deze aanpak in drie stappen wordt gefaseerd in elke stelplaats uitgerold.		
12 De VIA-acties groene logistiek uitwerken en implementeren (2.1.2.4)		
2011-2012	in uitvoering	Pact 2020 (VR 20/01/2009)
Volgende deelprojecten zijn belangrijk in het kader van het luchtkwaliteitsplan: Aanstelling FlandersLogistics-Consulenten en uitwerken tools, waaronder simulatiemodel om voordelen van verschuivingen in de tijd van transportbewegingen aan te tonen, brochure groene logistiek, overzichtsstudie en testen emissiecalculatoren. Opvolgen initiatieven rond duurzame logistiek. PIEK 2-project rond stille levering in de dagrand wordt opgestart. In 2012 werd de kennis rond emissiecalculatoren opgeleverd. Het simulatiemodel om voordelen van verschuivingen in de tijd van transportbewegingen aan te tonen, werd opgeleverd in maart 2011.		

13. Ecologiepremie voor aankoop van CNG en LNG vrachtwagens, de ombouw naar een aardgasmotor en/of de aanschaf van een aardgastankinstallatie (2.1.2.4)		
2009-2015	in uitvoering	zie limitatieve lijst technologieën http://www.agentschapondernemen.be/artikel/welke-investeringen-komen-aanmerking-incl-limitatieve-technologie%C3%ABnlijst
In 2012 werden de volgende premie's uitgekeerd 26 voertuigen op aardgas (investering: 1.441.663 - subsidie: 57.666), 18 Tankinfrastructuren voor CNG (investering 3.889 800, subsidie 777 960)		
14. Verder onderzoek naar het aanmoedigen van de aankoop en installatie van milieuvriendelijke technologieën via een technologie-neutrale steunmaatregel (2.1.2.4)		
2012	op te starten	
Op te starten.		
15. Nagaan of de ecologiepremie voor aardgasvoertuigen voldoende stimulans biedt, dan wel welke (andere) stimuli de sector nodig heeft (2.1.2.4)		
2012	op te starten	
In 2013 wordt door de departementen MOW en LNE in overleg met het Agentschap Ondernemen een rondetafel hieromtrent georganiseerd.		
16. De vereiste minimale ecoscores in de rondzendbrief voor aankoop van voertuigen worden aangescherpt (2.1.2.5)		
2012	in uitvoering	Omzendbrief DVO/BZ/P&O/2013/ betreffende verwerving en vervreemding, gebruik en beheer van dienstvoertuigen
Een voorstel voor aanscherping van de ecoscores uit de rondzendbrief alsook de opname van vereisten rond extra milieuvriendelijke voertuigen werden uitgewerkt (goedkeuring door VR voorzien in 2013)		
17. Nieuw actieplan milieuzorg voertuigenpark opstellen (2.1.2.5)		
2014	in uitvoering	
Acties rond milieuvriendelijke mobiliteit zijn opgenomen in sleutelproject 4.2 van het Meerjarenprogramma slagkrachtige overheid (tot 2014). Doel: gemiddelde ecoscore Vlaamse overheidsvloot in 2015 = 63 en daling brandstofverbruik met 10% (2009 - 2014).		
18. Acties ter bevordering van de aankoop en gebruik van elektrische voertuigen uitvoeren binnen VO (2.1.2.5)		
2011-2014	in uitvoering	Studie beschikbaar
Studie uitgevoerd door Transport & Mobility Leuven i.o.v. dLNE 'Onderzoek naar de inzetbaarheid en het potentieel van elektrische en plug-in hybride voertuigen in de Vlaamse overheidsvloot - bestek LNE/AMIS/IMZ/2011/1'		
19. De vergunning voor de installatie van aardgastankstations aantrekkelijker en meer haalbaar maken (2.1.2.6)		
2011	uitgevoerd	Besluit van de VR 23/12/2011, gepubliceerd in BS op 21 maart 2012
Aan VLAREM II is een nieuwe afdeling 5.16.8 toegevoegd die sectorale voorwaarden bevat voor aardgastankstations. Dankzij deze sectorale voorwaarden weten exploitanten vooraf aan welke milieuwetgeving ze moeten voldoen en zijn de verplichte veiligheidsvoorzieningen op voorhand gekend. Dat maakt een vlottere vergunningsprocedure mogelijk.		
20. De mogelijkheden nagaan om een demonstratieproject rond LNG voor vrachtwagens uit te voeren (2.1.2.6)		
2011	op te starten	
Op te starten.		
21. Opmaak van een masterplan Elektrisch rijden door interdepartementale werkgroep elektrisch rijden, het masterplan goedkeuren en uitvoeren (2.1.2.7)		
2010-2015	op te starten	
Er werd insteek gegeven door de administratie aan een nationaal Masterplan.		

22 Communicatiecampagne Elektrisch rijden (2.1.2.7)		
2012	op te starten	
Een voorstel van de administratie om breed te communiceren over milieuvriendelijke voertuigen (niet enkel elektrische voertuigen) werd uitgewerkt		
23 Aanpassen nota aan de federale overheid (ICL-nota) (2.1.2.8)		
2011	in uitvoering	ICL-nota "Voorstellen tot heroriëntering van de federale maatregelen die de verdieselijking van het wagenpark stimuleren", ICL 31/03/2011
Een werkgroep met vertegenwoordigers van de leefmilieuadministraties van de gewestelijke en federale overheden heeft een aangepaste nota besproken. Goedkeuring van deze nota is voorzien in 2013.		
24 Overmaken van de aanbevelingen (ICL nota) aan de federale overheid (2.1.2.8)		
2011	op te starten	
Uit te voeren na goedkeuring van de nota (zie actie 23)		
25. Versneld uitvoeren van de VIA-acties met het oog op een beheersing van het aantal autokilometers over de weg en versneld uitvoeren van de acties binnen FlandersLogistics met het oog op een beheersing van het aantal vrachtkilometers over de weg (2.1.3.1)		
2011-2015	in uitvoering	Pact 2020 (VR 20/01/2009)
Simulatiemodel om voordelen van verschuivingen in de tijd van transportbewegingen aan te tonen werd reeds opgeleverd in 2011		
26. Een proefproject voor kilometerheffing voor personenwagens uitvoeren en een gedifferentieerd tarief voor personenwagens uitwerken (indien proefproject succesvol) (2.1.3.2)		
2013	vertraagd	VR 21/01/2011
Het technisch proefproject personenwagens zal samen met de invoering van de kilometerheffing voor vrachtwagens uitgevoerd worden (verschoven naar 2016). Daarnaast wordt een gedragsexperiment uitgevoerd in de periode 2013-2014		
27 Voldoende aandacht besteden aan maatregelen met een positief effect op de luchtkwaliteit bij de uitwerking van het Mobiliteitsplan Vlaanderen en deelplannen zoals het Masterplan Antwerpen alsook de effecten van het mobiliteitsbeleid monitoren zodat tijdige bijsturing mogelijk is (2.1.3.3, 2.1.3.4)		
2012	in uitvoering	Mobiliteitsdecreet 2009
Het mobiliteitsplan wordt opgesteld in de loop van 2013. In 2012 werd het richtinggevend deel van het mobiliteitsplan verder uitgewerkt. Aan het mobiliteitsplan is ook een monitoring gekoppeld waarmee ook de milieueffecten worden opgevolgd		
28 Overleg met de federale overheid m.b.t. de invoering van een mobiliteitsbudget ter vervanging van de bedrijfswagen en tankkaart (2.1.3.3)		
2011-2012	op te starten	
5 pilootprojecten werden opgestart. Deze projecten zijn nog lopende. Het overleg met de federale overheid kan worden opgestart zodra de resultaten van de evaluatie van de projecten zijn gekend.		
29 Blootstelling verminderen door ruimtelijke ingrepen en in het bijzonder door ingrepen aan de bestaande infrastructuur (2.1.4.2)		
2011-2015	in uitvoering	p 39 Beleidsnota MOW 2009-2014 (p 39) Jaarlijkse investeringen in (geluids)milderende maatregelen
*Jaarlijks investeringen in (geluids)milderende maatregelen Meer specifiek: zie beleidsbrief MOW 2012-2013 p 60-61 http://docs.vlaamsparlament.be/docs/stukken/2012-2013/g1778-1.pdf : overzicht maatregelen * In het goedkeuringstraject voor infrastructuurprojecten wordt de MER-regelgeving gevolgd, waardoor o.a. oplossingsvoorstellen afgewogen worden t.o.v. elkaar op het vlak van impact op mens en milieu		
30 Ruimtelijk vertaalbare maatregelen worden ingeschreven in de stedenbouwkundige		

voorschriften van het betrokken plan (2 1 4, 2 4 3)		
2011-2015	in uitvoering	
Er is door dep LNE, dienst MER, een handleiding opgemaakt die de ruimtelijke vertaling van milderende maatregelen naar plannen, vergunningen en flankerende maatregelen moet optimaliseren.		
31. In uitvoering van het planlastendecreet wordt het halen van de Europese luchtkwaliteitsnormen opgenomen als één van de Vlaamse beleidsprioriteiten voor knelpuntgemeenten (2.2.1)		
2011-2014	in uitvoering	
Er werd gestart met een vervolg op de samenwerkingsovereenkomst voor steden en gemeenten, met als periode 2014 – 2019. Een van de beleidsprioriteiten is "De lokale overheid verbetert de lokale leefkwaliteit door de lokale luchtverontreiniging en geluidshinder van verkeer te minderen en door plaatselijke milieuhinder door geluid, geur, licht, stof, te verminderen." Hierbinnen kunnen gemeenten en provincies projecten indienen ter subsidiering Het kader hiervoor wordt verder uitgewerkt.		
32. Gemeenten ondersteunen bij de invulling van de beleidsdoelstelling door de Luchttoets en een code van goede praktijk ter beschikking te stellen (2 2.1)		
2011-2012	in uitvoering	
De code van goede praktijk is in opmaak. De opdracht voor de Luchttoets is eind juli afgerond maar de opdrachtnemer werd in gebreke gesteld omdat de opgeleverde applicatie niet aan de verwachtingen voldoet De opdrachtnemer werkt momenteel verder aan de applicatie		
33. Ontwikkeling van een methodiek voor de integratie van milieuaspecten in het gemeentelijke mobiliteitsbeleid (2 2.2 1)		
2011-2012	in uitvoering	
Deze studie werd eind oktober afgerond. In overleg met het departement MOW en de LOGO's wordt het document verder verfijnd in het voorjaar 2013		
34. De integratiemethodiek kenbaar maken en op gepaste wijze een koppeling voorzien met de opmaak van gemeentelijke mobiliteitsplannen (2 2.2.1)		
2011-2012	in uitvoering	Mobiliteitsdecreet 2009
Er is overleg gepleegd tussen het departement LNE en het departement MOW over de mogelijke inpassing van de integratiemethodiek in het gemeentelijke planningsproces en over de communicatie hier rond. De methodiek wordt momenteel n.a.v. de resultaten van dit overleg verder verfijnd door het departement LNE.		
35. Onderzoek naar de socio-economische effecten en de kritische succesfactoren van autoluwe centra (2 2 2 2)		
2012-2013	op te starten	
Er is overleg gepleegd tussen het departement LNE en het departement MOW over de invulling van deze actie. Een oplistijng van bestaande praktijken met betrekking tot de invoering van autoluwe centra in Vlaanderen (niveau 13 centrumsteden, met uitzondering van de grootstedelijke gebieden) en van de kritische succesfactoren op basis van ervaringen in binnen- en buitenland zal worden opgemaakt		
36 Nagaan of in overleg met de verschillende overheidsdiensten een raamkader kan worden uitgewerkt voor stedelijke distributie (2 2 2 2)		
2011-2012	in uitvoering	
De Werkgroep Stedelijke Distributie, die is opgestart in 2010, onderzoekt de mogelijkheid om een raamkader op te stellen		
37. Ondersteuning van lokale wegbeheerders door de ervaringen van het Groene Golfteam van AWV om verkeerslichten langs belangrijke verbindingssassen te optimaliseren. Vastleggen van jaarlijkse doelstellingen (2 2 2 2)		
2012-2014	in uitvoering	Beheersovereenkomst AWV 2010-2015, p 14-15, tegen het einde van de beheersovereenkomst (2015). "Na onderzoek en

		evaluatie de potentiële verkeerslichten volgens prioriteiten inschakelen in een netwerk van slimme verkeerslichten (beheerovereenkomst AWV 2010-2015, p 15-16)
<p>Het Groene Golf Team, een extern expertteam van de KU Leuven, onderzocht hoe een klassieke voertuigafhankelijke verkeerslichtenregeling kan worden geoptimaliseerd .. Er is voor gekozen om deze aanbevelingen in de praktijk te testen op het lichtengeregelde kruispunt van de N17 met de N41 in Dendermonde</p> <p>De verkeerscomputer van Antwerpen, die verschillende kruispunten van de stad en van het Vlaamse Gewest aanstuurt, is aan vernieuwing toe De nieuwe installatie zal het mogelijk maken om alle verkeerslichten op elkaar af te stemmen en te regelen Het doel is om in het stedelijk gebied in en rond Antwerpen, het openbaar vervoer en het gewone verkeer vlotter te doen doorstromen In 2011 is de voorbereiding begonnen van de allesomvattende studie die de technische aspecten van de nieuwe installatie beschrijft, samen met de verkeersregeling op het terrein. De studie hanteert het STOP-principe en bekijkt voor elk kruispunt, elke as en elk gebied welke weggebruiker wanneer moet worden bevoordeeld De duurtijd van het project is geraamd op 5 jaar.</p> <p>bron: beleidsbrief MOW 2012-2013 http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2012-2013/g1778-1.pdf (p 18)</p>		
38 Nagaan hoe steden voorwaarden kunnen opnemen over de emissies en/of technologie van het voertuig in het gemeenteraadsbesluit betreffende de exploitatie van taxidiensten (2.2.2.2)		
2012-2013	op te starten	
<p>Er is overleg gepleegd tussen het departement LNE en het departement MOW over de mogelijkheden om de taxisector (zowel taxi- als verhuurvoertuigen met bestuurder) te vergroenen In het kader van de geplande decreetwijziging zal het departement MOW in 2013 een voorstel uitwerken om ook milieucriteria op te nemen in het decreet en bijhorende taxibesluit Het departement LNE zal daartoe milieucriteria formuleren.</p>		
39. Via een stedelijk proefproject onderzoeken hoe binnen Vlaanderen een uniform kader kan worden uitgewerkt voor de invoering van LEZ's (2.2.2.2)		
2011-2015	op te starten	
<p>Er wordt momenteel een convenanttekst voorbereid die de basis vormt voor een uniform Vlaams kader en er wordt overleg gepleegd met de steden Antwerpen en Gent over de organisatie van een proefproject</p>		
40 Voorzien van steunmogelijkheden voor emissiereducerende technologieën voor de binnenvaart (2.3.1.1)		
2012-2015	op te starten	zie voor voorlopige resultaten van de studie
<p>Een essentieel gegeven voor de uitwerking van steunmogelijkheden is het Europese kader. In het kader van de Europese beleidsstrategie Naiades II werd vastgesteld dat de milieuvoorsprong van de binnenvaart sterk is aan het teruglopen i.v.m het wegvervoer Het vergroenen van de binnenvaart zal een van de speerpunten van het Europese binnenvaartbeleid tot 2020 worden. Hiertoe zouden ook de nodige Europese middelen worden vrijgemaakt i.k.v. de Connecting Europe Facility voor de implementatie en Horizon 2020 voor R&D. De sector is voorstander van een éénmalige grote sprong in plaats van een geleidelijke verstrenging van de emissienormen. Gelet op de lange levensduur van scheepsmotoren en het grote investeringsbedrag, wijst de sector de installatie van motoren en nabehandelingssystemen af die na enkele jaren niet meer aan de normen zouden voldoen De nieuwste inzichten bij de Europese Commissie en de sector pleitten voor equivalente normen aan EURO6 tegen ten laatste 2020. Hiertoe wordt momenteel i.o.v de Europese Commissie in samenwerking met de sector en de lidstaten een studie uitgevoerd voor de identificatie en analyse van de mogelijke opties voor de implementatie en het opleggen van maatregelen met inbegrip van gedetailleerde kwantitatieve berekeningen van de effecten van de mogelijke emissiereducerende maatregelen en de bijhorende juridische implicaties Uit de voorlopige resultaten komt duidelijk naar voren dat een gedifferentieerde aanpak van de binnenvaartvloot noodzakelijk is. Deze studie bevat belangrijke informatie naar het soort technologie dat voor een bepaald scheepstype optimaal is naar</p>		

kosten en baten voor zowel de gebruiker als de samenleving. De resultaten van de studie worden verwacht in de eerste helft van 2013 en zullen richtinggevend zijn voor de uitwerking van een gepaste steunmaatregelenbeleid		
41 Aanstellen van een walstroomcoördinator, oplistten van knelpunten en oplossingen voor walstroom, coördineren van walstroominventaris in Vlaanderen, onderzoek naar het vermeerderen van het aantal walstroomposten en uitwerken van een steunmaatregel voor de schippers (2.3.1.2)		
2011-2015	in uitvoering	Walstroomcoördinator aangeworven in februari 2012
<p>Op 28 februari 2012 werd een walstroomcoördinator voor binnenvaart aangeduid. Deze is verantwoordelijk voor o.a. :</p> <ul style="list-style-type: none"> * coördinatie van alle initiatieven van binnenschippers en waterwegbeheerders/gemeentelijke havenbedrijven om te beantwoorden aan de strikte noden en decretale verplichtingen, * oplossingen zoeken zodat de meerwaarde van walstroom ten volle kan benut worden; * gecoördineerde visie over walstroom infrastructuur ontwerp, beheer en onderhoud; * harmonisatie van het betalingssysteem, * coördinatie bij de opmaak van een samengestelde overzichtskaart met de bestaande installaties en de zones waar walstroom zou moeten voorzien worden, * coördinatie van acties richting het federaal beleid (bv. overleg met de federale overheid inzake fiscaliteit) <p>In 2012 werden de volgende acties uitgevoerd</p> <ul style="list-style-type: none"> * aanstelling en uitbouw van een walstroomplatform waarin alle betrokkenen (zeehavens, binnenhavens, Promotie Binnenvaart Vlaanderen, waterwegbeheerders ...) zijn vertegenwoordigd, * enquête van de stand van zaken m b t stroomvoorzieningen aan wal voor de binnenvaart in Vlaanderen, met volgende doelen: <ul style="list-style-type: none"> - inventaris van beschikbare en potentiële locaties voor nieuwe posten, - onderzoek naar het vermeerderen van het aantal posten, - opsommen van knelpunten en oplossingen voor walstroom; - onderzoek naar een steunmaatregel voor de schippers; - verzameling van gegevens voor de opmaak van een samengestelde walstroomkaart met de bestaande installaties en de zones waar walstroom zou moeten voorzien worden, - opmaak van de walstroomkaart met de bestaande posten en de zones waar posten zou moeten voorzien worden; - uitbouw van een website (http://www.walstroomplatform.be) waar alle betrokkenen (zeehavens, binnenhavens, Promotie Binnenvaart Vlaanderen, waterwegbeheerders ...) info kunnen terugvinden 		
42. Op het Intergewestelijk Overleg Waterwegen (IOW) bij de andere overheden aandringen op snelle ratificatie van het ADN-verdrag en aan de federale vertegenwoordiger op het internationale forum voor het ADN-verdrag vragen om uitzonderingen voor LNG-schepen voor te stellen (2.3.1.3)		
2011-2012	in uitvoering	
<p>De voortgang van de ratificatie van het ADN-verdrag in de verschillende Gewesten wordt tweemaandelijks besproken Dit werd aangekaart op het plenaire Intergewestelijke Overleg Waterwegen van 15 oktober 2012 De verdere opvolging van het dossier gebeurt in Commissie IV van het IOW en werd laatst besproken op 4 december 2012 Alle Gewesten zijn zich van de urgentie bewust. Er wordt echter voorrang gegeven aan de bij Europese richtlijn ingevoerde ADN-bepalingen aangezien dit aanleiding tot een veroordeling kan geven en er in deze een strikte en moeilijk haalbare timing wordt gehanteerd. Wat het Vlaamse Gewest betreft, zal het dossier van de ratificatie in het eerste trimester van 2013 aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd</p>		
43. Uitwerken van stimuli om een logistiek kader voor LNG-brandstof door privé-initiatief uit te bouwen (2.3.1.3)		
2011-2012	op te starten	
<p>Voorlopig geen Vlaamse financiële stimuli voorzien, wel mogelijkheden onder het Europese TEN-T programma Logistiek kader wordt uitgewerkt. Eerste privé-initiatieven omtrent het aanbieden van</p>		

LNG-brandstof worden ontwikkeld		
44. Stimuleren van de zeehavens van Gent, Oostende en Zeebrugge om de ESI-index toe te passen voor het differentiëren van havengelden (2.3.2.1)		
2011-2012	op te starten	
Op te starten		
45. Overleg met de havenbesturen van Antwerpen, Gent, Oostende en Zeebrugge over uitbouw walstroominfrastructuur voor zeeschepen (2 3 2 2)		
2011-2012	op te starten	
Op te starten		
46 Werken aan een reglementair en logistiek kader voor LNG voor binnenvaart en zeevaart (2.3 1 3)		
2011-2012	in uitvoering	
Studies MOW opgestart en afgerond Studie i v m op emissies door departement LNE nog op te starten. Aanbevelingen worden opgevolgd in nauw overleg met dept LNE, FOD M&V, havens.		
47. Actief de indiening van de Noordzee als NECA ondersteunen en aandringen op een Belgisch standpunt in internationale ontwikkelingen m.b.t. emissiereductie in zeescheepvaart (2.3.2.4)		
2011-2015	in uitvoering	
Het Vlaams standpunt werd overgemaakt aan de bevoegde federale instantie		
48 Kaartmateriaal luchtkwaliteit ter beschikking stellen van derden (2.4.1)		
2011-2015	in uitvoering	
Studie naar luchtkwaliteitsmodellen voor best geschikt kaartmateriaal uitgevoerd		
49 Herziening MER richtlijnenboek Lucht (2 4 1)		
2011	uitgevoerd	januari 2012, Richtlijnenboek Lucht, geactualiseerde versie, projectnr 222058
Een geactualiseerde versie van het richtlijnenboek Lucht werd ter beschikking gesteld. Er werden ondermeer verduidelijkingen toegevoegd over het gebruik van modellen voor de berekening van het effect van verkeer op luchtkwaliteit Ook het significantiekader werd, voor alle emissies, aangepast.		
50 Voorstellen onderzoeken om luchtkwaliteit te integreren in de verkeersleefbaarheidsindex van het MOBER richtlijnenboek en op basis hiervan het richtlijnenboek aanpassen en toepassen (2 4 1)		
2012	op te starten	
Op te starten		
51. Uitwerken opleidingsprogramma voor mobiliteitsbegeleiders en projectingenieurs (2 4 2)		
2011-2015	op te starten	
Op te starten		
52 Bij herziening van richtlijnen rond wegontwerp zal rekening gehouden worden met aspecten luchtverontreiniging (2.4.2)		
2011-2012	in uitvoering	
Een studieopdracht 'het opstellen van aanbevelingen en richtlijnen rond milieuvriendelijke weginrichting' werd opgestart door het Departement LNE Het Agentschap Wegen en Verkeer en het Departement MOW zijn vertegenwoordigd in de stuurgroep voor deze studie De studie wordt afgerond in de loop van 2013.		
53. Samenwerking tussen de beleidsdomeinen LNE en MOW inzake dossiers scheepvaart en emissies versterken en integreren (2 4 2)		
2011	in uitvoering	
Er werd een aantal overlegmomenten tussen beleidsdomeinen LNE en MOW georganiseerd inzake dossiers scheepvaart en emissies voor binnenvaart en zeevaart LNE neemt actief deel aan de vergaderingen van het door MOW gecoördineerde walstroomplatform en werkt mee om oplossingen te zoeken zodat de meerwaarde die walstroom biedt ten volle kan benut worden LNE neemt ook actief deel aan de vergaderingen van FlandersInlandShipping Network i.k.v. FlandersLogistics en levert in overleg met MOW inhoudelijke input		

54. Verspreiden handleiding "Duurzame ruimtelijke planning: maatregelen om de impact van verkeer op de luchtkwaliteit te verminderen"(2.4.3)		
2011	uitgevoerd	Gepubliceerd op de website http //www lne be/publicaties , 2011
Er werden brieven naar de gemeenten, MER deskundigen Lucht en ruimtelijke planners verspreid op 2 mei 2011. De publicatie is beschikbaar op de website.		
55 Organisatie van een opleiding van de stedenbouwkundige ambtenaren op Vlaams, provinciaal en gemeentelijk niveau (2.4.3)		
2012	op te starten	
Op te starten		
56 De studie "Mogelijkheden integratie lokale luchtverontreiniging door verkeer in ruimtelijke instrumenten: Praktische leidraad" gebruiken ter voorbereiding van het Beleidsplan Ruimte (2.4.3)		
2011-2013	uitgevoerd	
De studie werd opgenomen in de antwoorden op de "vragenlijst studies en beleidsplannen", 2011.		
57. Integratie luchtkwaliteit in groenboek en Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (2 4.3)		
2011-2014	in uitvoering	
Het groenboek werd verspreid. Bij de voorbereiding werd input gevraagd aan het departement LNE, o a rond luchtkwaliteit Momenteel werkt het departement LNE actief mee in de werkgroepen en het ambtelijk forum voor de uitwerking van het Witboek		
58. Integratie van luchtkwaliteit in bestaande tools, richtlijnen en instrumenten nagaan en toepassen (2 4.3)		
2012-2013	op te starten	
Op te starten		
59. Bestendigen van steun aan mobimix.be (2.5)		
2011-2015	in uitvoering	
In 2012 werd 40,000 Euro financiële steun aan MOBIMIX toegekend In overleg met de partners van MOBIMIX worden de mogelijkheden onderzocht om het project op termijn zelfbedruipend te maken		
60. Communicatiecampagne rond relatie mobiliteit, leefmilieu en gezondheid (2.5)		
2012-2013	op te starten	
Op te starten		
61 Onderzoek naar emissiereducerende maatregelen bij chemische bedrijven, i.h.k.v. de MBO met essenciav.z.w. (2 6)		
2011-2015	in uitvoering	MBO 10 juli 2009
In 2009 sloot de Vlaamse overheid een milieubeleidsvereenkomst (MBO) af met Essencia, de koepel van de chemische bedrijven in Vlaanderen Naast een emissiedoelstelling vanaf 2013 (NOx-emissies reduceren tot maximaal 9,8 kton per jaar) is hierin ook de doelstelling opgenomen dat de bedrijven onderzoek gaan doen naar NOx-reducerende maatregelen. Dit onderzoek is voornamelijk uitgevoerd in de periode 2009-2011 Bij de verslaggeving over de uitvoering van de MBO wordt per type maatregel aangegeven wat het resterende reductiepotentieel is (niet op bedrijfsniveau) en welk deel hiervan nog zal gerealiseerd worden in het kader van de MBO. Tussen 2005 en 2012 daalden de emissies van de bedrijven die onder de MBO vallen van 10,8 naar 8,5 kton NOx De bedrijven zijn dus op schema om de doelstelling voor 2013 (max 9,8 kton NOx) te halen		
62 Onderzoek naar verdergaande maatregelen bij andere belangrijke NOx-emittoren (raffinaderijen, afvalverbranding, elektriciteit, ijzer en staal) (2 6)		
2011-2015	uitgevoerd	
De emissies van de belangrijkste emittoren werden geanalyseerd De elektriciteitssector en raffinaderijen reduceerden hun emissies sterk de afgelopen jaren Zo daalden tussen 2005 en 2011 de NOx-emissies van de elektriciteitssector van 22,5 kton naar 5,8 kton en die van de raffinaderijen van 7,1 kton naar 3,7 kton. De implementatie van de IED-richtlijn of de REI (richtlijn industriële emissies), waarbij er op basis van de BREF grote stookinstallaties en de MBO elektriciteitscentrales,		

voor de installaties > 300 MW verder werd gegaan dan de richtlijn enerzijds en de aanscherping van de normen voor installaties met een vermogen van minder dan 50 MW anderzijds, zal leiden tot een verdere emissiedaling in beide sectoren. Voor de grote stookinstallaties en de raffinaderijen zijn er bovendien nieuwe BREF's in voorbereiding op Europees niveau, die door het departement LNE worden opgevolgd en aangestuurd. Nog verdere reducties van de emissies in deze sectoren moeten in dit kader worden gesitueerd en geëvalueerd. Ook bij de productie van ijzer en staal worden bijkomende reducties verwacht (vnl. van NOx en PM) bij de omzetting van de BREF voor deze sector en in het kader van de hervergunningsprocedure van het grootste bedrijf in deze sector in 2015-2016. Ook bij de afvalverbranding werden de emissies sterk gereduceerd: van 2,0 kton NOx in 2005 naar 1,3 kton NOx in 2011, o.m. door de implementatie van de afvalverbrandingsrichtlijn. Het resterende potentieel in deze sector is beperkt gezien op alle installaties al een deNOx-installatie staat.

63 Aanscherping Vlare-emissiegrenswaarden voor nieuwe, kleine en middelgrote stookinstallaties, stationaire motoren en gasturbines gestookt op fossiele en hernieuwbare brandstoffen (2.6)

2012	in uitvoering	Principieel goedgekeurde regelgevende tekst en toelichting aan de VR, d,d, 21/12/2012
------	---------------	---

Op 21 december 2012 werd de Vlare-trein 2012 een eerste maal principieel goedgekeurd door de VR; een tweede goedkeuring volgde op 29 maart 2013, na inwinnen van het advies van de SERV, de SALV en de MiNa-raad. Concreet zijn volgende emissiegrenswaarden aangescherpt: (1) een aanscherping van de stofnorm voor stookinstallaties op vaste brandstoffen vanaf 1 MWth van 225 naar 50 mg/Nm³, hetgeen in praktijk de installatie van een ESP of doekenfilter vereist, (2) voor dezelfde installatie een aanscherping van de NOx-emissiegrenswaarde van 600 naar 450 mg/Nm³, wat haalbaar is met primaire maatregelen (optimaal ketelontwerp, getrapte verbrandingslucht en rookgasrecirculatie); (3) voor stookinstallaties op vloeibare brandstoffen vanaf 2 MWth zijn de emissienormen zodanig gekozen dat gebruik van zware stookolie ontmoedigd wordt, uitgezonderd voor installaties tss 2 en 5 MWth die niet kunnen beschikken over een aansluiting op het aardgasnet (in concreto bedoeld voor de glastuinbouw); (4) voor nieuwe stationaire gasmotoren vanaf 1 MWth wordt de NOx-emissiegrenswaarde aangescherpt van 195 naar 90 mg/Nm³, hetgeen haalbaar is met enhancedleanburn motoren, deze verstrenging geldt niet voor de motoren op biogas; (5) voor nieuwe stationaire dieselmotoren vanaf 1 MWth wordt de NOx-emissiegrenswaarde aangescherpt van 375 naar 190 mg/Nm³, de huidige emissiegrenswaarde vereist een SCR met een efficiëntie van 75-80 %, de nieuwe emissiegrenswaarde vereist een SCR met een efficiëntie van 85-90 %. De nieuwe emissiegrenswaarden gelden voor installaties met een vergunning verleend vanaf 1/1/2014.

64 Omzetting richtlijn 2010/75/EU inzake industriële emissies (2.6)

2012-2013	in uitvoering	Principieel goedgekeurde regelgevende tekst en toelichting aan de VR, d,d, 21/12/2012
-----------	---------------	---

Op 21 december 2012 werd de Vlare-trein 2012, waarin de omzetting van de richtlijn 2010/75/EU (REI) is opgenomen, een eerste maal principieel goedgekeurd door de VR, een tweede goedkeuring volgde op 29 maart 2013, na inwinnen van het advies van de SERV, de SALV en de MiNa-raad. Vooral voor de zeer grote stookinstallaties vanaf 300 MWth (de elektriciteitscentrales) worden normen voor stof, SO₂ en NOx opgelegd die verder gaan dan de minimum normen uit de RIE, in het bijzonder voor de nieuwe installaties. De voorgestelde strengere emissiegrenswaarden voor deze zeer grote stookinstallaties zijn haalbaar (wat de bestaande installaties betreft, worden ze in praktijk nu reeds grotendeels gehaald) en nodig voor het bereiken van de NEC-doelstellingen (verdere NOx daling).

65. Verdere uitvoering 'Actieplan fijn stof en NO₂ voor stad en haven Antwerpen' (2.6)

2011-2015	in uitvoering	Actieplan dd 1 dec 2008
-----------	---------------	-------------------------

De diverse lopende acties werden verder opgevolgd en uitgevoerd. Uit een evaluatie van het actieplan blijkt dat ongeveer een derde van de acties volledig is afgerond, een derde van de acties de status 'recurrent' heeft gekregen, hetgeen betekent dat ze blijvend worden uitgevoerd en het resterende deel van de acties nog lopende is, veelal omdat de scope van de acties in tussentijd is

<p>uitgebreid Mede door de uitvoering van het actieplan is de voorbije jaren de luchtkwaliteit in het Antwerpse havengebied gevoelig verbeterd De acties die het meest hebben opgeleverd zijn deze acties die zich hebben gericht op sectorniveau, bv MBO's met industriële sectoren, sectorale voorwaarden in Vlareem en handhaving op de naleving, S-gehalte van scheepsbrandstoffen, sturende en normerende maatregelen t.a.v. autoverkeer, vrachtverkeer en scheepvaart In specifieke situaties heeft een individuele brongerichte aanpak ook een relevante impact gehad op de lokale luchtkwaliteit, hierbij denken we in eerste instantie aan bijzondere vergunningsvoorwaarden en de bijhorende handhaving voor stofgevoelige bedrijven Een aantal acties was gericht op het afleggen van het beleidsvoorbereidende traject en zal in de nabije toekomst leiden tot een relevante impact, bv nieuwe Vlareem-reglementering ter beheersing van niet-geleide stofemissies, invoeren van een lage-emissiezone voor vrachtwagens in het Antwerpse havengebied In de loop van 2013 wordt de evaluatie van het oorspronkelijke actieplan uit 2008 afgewerkt en wordt een vervolgactieplan voor verbetering van de luchtkwaliteit in het Antwerpse havengebied uitgewerkt.</p>		
<p>66 Versnelde vernieuwing van machinepark en retrofitting van bestaande machines middels de ecologiepremie en investeringssteun vanuit het VLIF (2.7)</p>		
2011-2015	in uitvoering	
<p>Via de ecologiepremie kan een premie worden aangevraagd voor een Selectieve Katalytische Reductie-installatie (SCR) voor niet voor de weg bestemde mobiele machines In 2012 werden er geen aanvragen ingediend. Via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds kan omwille van de Europese cofinanciering enkel steun bekomen worden voor nieuwe machines en nieuwe investeringen en niet voor een "revisie" of retrofitting van bestaande machines of tweedehandsmateriaal Er zijn echter wel betoelagde investeringen die een impact hebben op NO₂. Tot eind 2012 zijn er sinds begin 2007 870 investeringen aangemeld bij het VLIF met effect naar de reductie van NO₂ (o a. isolatie, energieschermen, warmtebuffer, rookgascondensor, warmtepompen,) voor een totaal investeringsbedrag in de landbouwsector van 153,5 miljoen euro. Ook het betoelagen van verbrandingsinstallaties op aardgas i.p.v andere brandstoffen zoals zware stookolie of steenkool draagt bij tot een zekere reductie van NO₂</p>		
<p>67. Het verder ambitieus doorvoeren van het actieplan voor een energiezuinige landbouw, en het verder overschakelen naar aardgas en andere duurzamere energiebronnen als brandstof (2.7)</p>		
2011-2015	in uitvoering	
<p>Op basis van de VITO-energiebalans is het aandeel aardgas en biomassa voor de landbouw en tuinbouwsector in de brandstoffenmix gestegen van 24% naar 56% in de periode 2007-2010 Cijfers voor 2011 zijn nog niet beschikbaar, maar de switch naar aardgas heeft zich vermoedelijk verder gezet. Gezien de ontwikkeling van WKK in de land- en tuinbouw, van 70 MWe naar 341 MWe in de periode 2007-2011 (fossiel en biomassa) en de daaraan gekoppelde stroomproductie, dient een deel van de brandstoffenmix ook toegekend te worden aan de elektriciteitssector De toename van WKK's is het gevolg van stimulering door middel van groenstroomcertificaten Er is een evaluatie gestart om na te gaan wat de impact is op NO_x en of er geen negatieve effecten zijn.</p>		
<p>68. Verdere ambitieuze uitvoering van energiebesparingsbeleid (2.8)</p>		
2011-2020	in uitvoering	
<p>Het energieverbruik per huishouden (genormaliseerd rekening houdend met schommelende meteoromstandigheden), vertoont sinds 2000 een dalende trend. Dit kan worden verklaard door een dalend aantal personen per huishouden, een stijgende energie-efficiëntie van de woningen ten gevolge van energiebesparende maatregelen, een overschakeling van stookolie naar aardgas en het toegenomen gebruik van hernieuwbare energiebronnen.</p> <p>Op het vlak van regelgeving wordt algemeen verder ingezet op de energieprestatie- en binnenklimaat-eisen (EPB-eisen) en het energieprestatiecertificaat (EPC). Aanvullend worden minimale energieprestatie-eisen opgelegd in de Vlaamse Wooncode en wordt een energiecorrectie in de sociale huurprijs uitgewerkt. In het kader van het Vlaams Klimaatbeleidsplan (VKP) 2013-2020 wordt extra beleid voorzien om het onderhoud van verwarmingsketels te verbeteren en de vervanging van oude ketels te stimuleren via een aanscherping en verbeterde naleving van de</p>		

<p>auditverplichting. Via gerichte communicatie wordt de informatieverstrekking en sensibilisering over rationeel energiegebruik en milieuvriendelijke energieproductie de komende jaren voortgezet. Energiezuinige nieuwbouw en verbouwingen worden verder ondersteund via diverse financiële instrumenten. Belangrijke financiële stimulansen worden gegeven via de REG-openbare dienstverplichtingen voor de elektriciteitsdistributienetbeheerders. Bovenop de premies van de netbeheerders worden renovatiepremie's toegekend voor energiegerelateerde investeringen. Daarnaast is nog een verlaging van de onroerende voorheffing voor energiezuinige nieuwbouw ingevoerd. Verder zijn er specifieke instrumenten voor sociale huisvesting, onderwijs en overheidsgebouwen. In het kader van het VKP 2013-2020 worden nog verschillende bijkomende maatregelen overwogen mits cofinanciering vanuit het Vlaams Klimaatfonds. Meer informatie hierover is te vinden in het VKP2013-2020</p>		
69 Verstrenging van de energieprestatiewetgeving (2.8)		
2012	in uitvoering	
<p>Het Vlaams Energieagentschap liet een studie uitvoeren naar de kostenoptimale niveaus van de minimumeisen inzake energieprestaties van gebouwen. De studie geeft uitvoering aan artikel 4 en 5 van de EPBD 2010/31/EU. De studie hanteert de methodologie die door de Europese Commissie werd vastgelegd in de gedelegeerde handeling (EU) Nr. 244/2012 van 16 januari 2012 en werd gepubliceerd in het Europees Journaal op 21 maart 2012. De studie startte in juli 2012 en loopt tot in maart 2013. Op basis hiervan zal in 2013 de verdere verstrenging van de energieprestatiewetgeving naar 2021 worden bepaald. Momenteel is de volgende verstrenging voor nieuwbouw al vastgelegd in 2014 tot E60</p>		
70 Sensibilisatiecampagne rond verstandig stoken: reductie van PM10- en NOx-emissies (2.8)		
2011-2013	uitgevoerd	april/mei 2012 voor campagne buiten stoken en oktober/november 2012 voor campagne binnen stoken
<p>Sensibilisatiecampagnes bestonden uit: materiaal voor gemeenten (affiches, flyers en voorbeeldartikel), radiospot op Radio 2 regionaal, advertentie in Metro en De Zondag, www.stookslim.be. Voor beide campagnes werd een evaluatie uitgevoerd bij algemene bevolking en gemeenten. Mailing naar gemeenten om materiaal te bestellen vertrokken via provincies begin maart 2012 en begin september 2012</p>		
71. Opname in Vlarem van stookverbod voor vaste brandstoffen tijdens officiële smogepisodes, m.u.v. huizen waar dit de enigste verwarmingsbron is(2.8)		
2011	in uitvoering	
<p>Het Vlarem-wijzigingsvoorstel werd op administratief niveau (dLNE) afgestemd en de teksten werden afgewerkt voor opname in Vlarem. Het voorstel zal worden opgenomen in de Vlarem-trein 2013.</p>		
72. Opname in Vlarem van verbod op verbranding van biomassa-afval in tuinen en in natuurgebieden (2.8)		
2011	in uitvoering	
<p>Het Vlarem-wijzigingsvoorstel werd op administratief niveau (dLNE en OVAM) afgestemd en er werden enkele stakeholders telefonisch geraadpleegd. Vervolgens werden de teksten afgewerkt voor opname in Vlarem. Het voorstel zal worden opgenomen in de Vlarem-trein 2013</p>		

3. Evaluatie en conclusie

Een grondige analyse van de huidige toestand en het potentieel van maatregelen werd opgenomen in het dossier aan de Vlaamse Regering voor de goedkeuring van het Luchtkwaliteitsplan. Een evaluatie van het effect van de maatregelen op NO₂-emissies en -concentratie zal tweejaarlijks worden uitgevoerd. In de rapportering over het jaar 2013 zal uitgebreid ingegaan worden op de emissies van de verschillende sectoren en het effect van de reeds uitgevoerde maatregelen op emissies en luchtkwaliteit. In deze rapportering geven we een kort overzicht.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de evolutie van de NO_x-emissies alsook de geldende emissieplafonds in België.

Tabel 1: NO_x-emissies geaggregeerd per sector (1990-2011, in kton)

	1990	2000	2005	2010	2011
Elektriciteitsopwekking	60,9	42,7	35,5	15,7	12,3
raffinaderijen & cokesbedrijven	15,0	11,4	7,8	4,6	3,9
industrie (incl. afvalverbranding)	74,0	76,8	71,1	49,3	49,0
residentieel, diensten en landbouw –stationair	22,8	21,2	21,0	20,4	16,6
TOTAAL stationair	172,7	152,1	135,4	90,0	81,8
Emissieplafond volgens protocol van Goteborg				113,0	
Emissieplafond volgens NEC richtlijn				108,0	
Wegtransport	202,1	148,4	130,5	106,7	104,3
luchtvaart (LTO), scheepvaart, treinverkeer	12,2	13,7	13,2	12,3	12,6
residentieel, diensten en landbouw– mobiel	8,2	9,5	8,1	7,5	7,5
andere mobiel (off road)	6,2	6,2	4,5	4,2	4,0
TOTAAL transport	228,7	177,8	156,3	130,7	128,4
Emissieplafond volgens protocol van Goteborg				68,0	
Emissieplafond volgens NEC richtlijn				68,0	
TOTAAL alle sectoren	401,5	330,0	291,8	220,7	210,1
Emissieplafond volgens protocol van Göteborg				181	
Emissieplafond volgens NEC richtlijn				176	

Actueel overschrijdt België het NO_x-emissieplafond van het protocol van Goteborg en van de NEC-richtlijn (2001/81/EG). De emissieplafonds moesten gehaald worden in 2010, maar lagen in België voor de pollutant NO_x 22 % hoger dan het plafond vastgelegd in het protocol van Goteborg en 26 % hoger dan het NEC-plafond. Het algemeen secretariaat van LRTAP¹ heeft over de overschrijdingen van het protocol van Goteborg uitleg gevraagd, waarvoor een gecoördineerd antwoord werd bezorgd. Hieruit blijkt dat de emissieplafonds voor de stationaire sectoren worden gehaald, maar dat de plafonds voor de transportsector worden overschreden. Zoals beschreven in het luchtkwaliteitsplan is de overschrijding van het emissieplafond voornamelijk het gevolg van het feit dat de emissies van dieselveertuigen in reële rijomstandigheden hoger zijn dan de emissies theoretisch berekend op basis van de Euronomen. Een oplossing voor dit specifieke probleem, dat het gevolg is van de Europese productreglementering, dient dan ook op het Europese niveau gevonden te worden.

¹ Long Range Transboundary Air Pollution

Door het hoge aandeel diesels in het wagenpark en het dicht wegennetwerk wordt België hierdoor harder getroffen dan andere Europese landen

Voor de vereiste concentratiedaling om tegen 2015 de jaargrenswaarde van NO₂ te halen, is de tijd kort. Het is dus van belang dat de acties op korte termijn worden uitgevoerd. Uit de rapportering over de stand van zaken van de uitvoering van de maatregelen uit het luchtkwaliteitsplan blijkt dat in 2012 de meeste acties op schema zaten (lopende). Enkele acties zijn reeds uitgevoerd (een 7-tal). Een aantal acties (21) is nog niet opgestart. De meeste hiervan zullen in de loop van 2013 opgestart worden.

Op het vlak van emissies voor belangrijke *industriële sectoren* zoals elektriciteitscentrales, raffinaderijen en de chemische sector werden er in het verleden zeer belangrijke reducties gerealiseerd, onder invloed van aanscherping van de emissienormen in VLAREM en milieubeleidsvereenkomsten. Enkele belangrijke verwezenlijkingen, zoals de aanscherping van de emissienormen voor stookinstallaties in VLAREM, zullen leiden tot verdere reducties van de industriële emissies.

Twee nieuwe Europese BBT's² (BREF's), opgestart voor twee belangrijke sectoren nl. raffinaderijen en grote stookinstallaties, worden actief aangestuurd vanuit Vlaanderen. De latere omzetting hiervan zal tot bijkomende reducties in deze sectoren leiden. Ook in het kader van de omzetting van andere Europese BBT's (BREF's) en de vergunningverlening worden nog verdere reducties verwacht.

De *transportsector* kende eveneens een duidelijke daling de voorbije jaren, door overschakeling naar de driewegkatalysator voor benzinevoertuigen en shift van oude naar nieuwe benzinewagens, maar de sector is ontegensprekelijk de grootste bron in Vlaanderen. Een vermindering van de bijdrage van de transportsector is dan ook cruciaal om de vereiste concentratiedaling te bereiken in 2015. Voor deze belangrijke sector worden de nodige acties actief aangestuurd door het betrokken beleidsdomein. De meeste acties zitten op schema en zullen tot een vermindering van de transportemissies leiden. Aandacht dient te gaan naar die acties die vertraagd zijn of nog op te starten zijn, in het bijzonder om de wegverkeeremissies (grootste aandeel) te verminderen.

Voor de vermindering van de verkeersintensiteit over de weg, tonen diverse studies en modelmatige berekeningen aan dat een kilometerheffing een groot potentieel effect heeft. Het luchtkwaliteitsplan nam de oorspronkelijke timing van de Vlaamse Regering over voor de invoering van een kilometerheffing voor vrachtwagens en het uitvoeren van een proefproject voor personenwagens (2013). Omwille van het complexe technische en juridische traject dat moet doorlopen worden, is de timing voor de implementatie van de kilometerheffing voor vrachtwagens vooruit geschoven naar 2016.

Op het vlak van vergroening van het park begint de hervorming van de BIV zijn vruchten af te werpen. Er werden in 2012 meer benzinewagens ten opzichte van dieselwagens ingeschreven in vergelijking met de jaren voordien. De hervorming van de verkeersbelastingen moet dit effect op termijn verder versterken (actie 6). De acties om elektrisch rijden op termijn in het straatbeeld te krijgen (acties 21 en 22) moeten nog opgestart worden. Om de luchtkwaliteit te verbeteren in steden en gemeenten wordt gewerkt aan een betere integratie van luchtkwaliteit in de lokale

² BBT BesteBeschikbareTechnieken

mobiliteitsplannen en -maatregelen; ook de implementatie van lage emissiezones zal hier in belangrijke mate toe bijdragen (actie 39) Onderzoek naar autoluwe kernen (actie 35) en de mogelijkheden nagaan om voorwaarden voor taxi's op te nemen (actie 38), zullen opgestart worden.